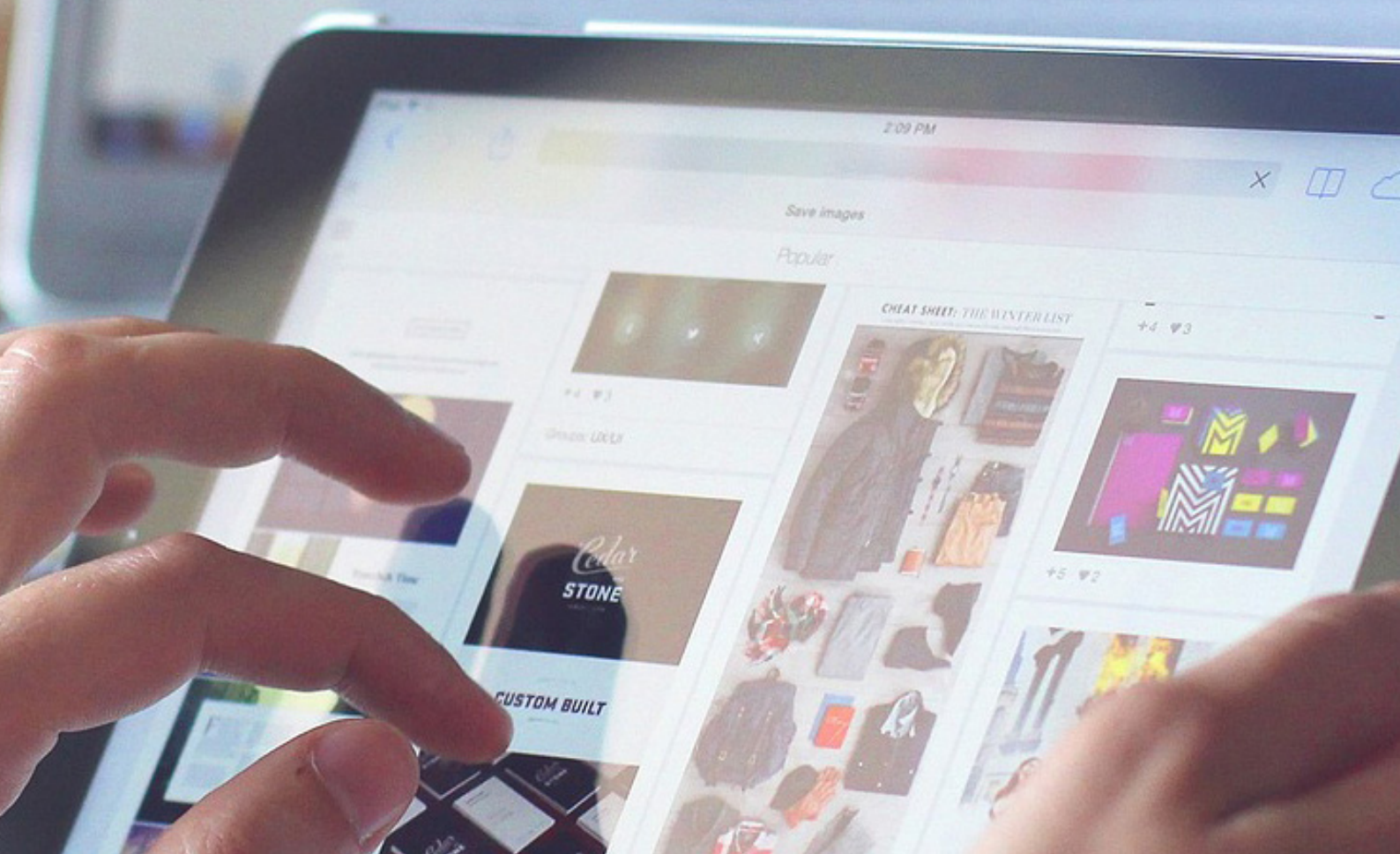

Uppleva
och göra

Medieplan för folkbiblioteken i Kalmar kommun 2020

Kalmar kommun

kalmar.se/biblioteket

Inledning

Medieplanen gäller för Kalmar kommuns folkbibliotek (huvudbibliotek, filialer och biblioteksbus). Den uppdateras varje år i samband med fördelning av medieanslaget och ses över mer grundligt vart femte år. Utvecklingsgrupp medier och katalog ansvarar för att detta utförs.

Medieplanen hjälper verksamheten att:

- bättre tillgodose brukarnas behov
- få bättre kunskap om mediebeståndet
- effektivisera mediehanteringen
- skapa ett budgetunderlag
- planera, följa upp och utvärdera arbetet

Förutom medieplanen styr följande dokument verksamheten:

- Bibliotekslagen, SFS 2013:801
- Skollagen
- Unescos folkbiblioteksmanifest och skolbiblioteksmanifest
- Central medieförsörjningsplan för mångspråkiga medier från Internationella biblioteket
- Regional biblioteksplan Kalmar län 2017-2021
- Regeringens mål för jämställdhet (www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/mal-for-jamstallldhet)

Kalmar kommun hade vid årsskiftet 2018/2019 68 510 invånare. De största tätorterna är Kalmar (39 403), Lindsdal (5 905), Smedby (3 680), Rinkabyholm inkl. Åmunnen och Dunö (2 317), Ljungbyholm (1 778) samt Trekanten (1 594). Övriga tätorter har färre än 1 000 invånare. 13,9 % av invånarna är utrikesfödda.

Kalmar stadsbibliotek består av huvudbibliotek, nio filialer samt en biblioteksbus. Huvudbiblioteket ligger i centrala Kalmar. Filialer finns i Bergavik, Hagby, Lindsdal, Ljungbyholm, Påryd, Rinkabyholm, Rockneby, Smedby och Trekanten. Filialerna i Bergavik, Ljungbyholm, Rinkabyholm och Trekanten är integrerade med skolbibliotek.

Filialerna i Hagby, Ljungbyholm och Påryd tillhör Södermöre kommunal.

Antal utlån per person i Kalmar år 2018 var 7,1. Detta är något över riksgenomsnittet 5,5. Antal barnbokslån år 2018 per barn 0-17 år var 18 och riksgenomsnittet var 13.

Stifts- och gymnasiebiblioteket utgör en särskild avdelning inom Kalmar stadsbibliotek. Grunden är det medeltida domkyrkobibliotekets och Kalmar storskolas äldsta bok- och handskriftssamlingar. Idag omfattar Stifts- och gymnasiebibliotekets samlingar cirka 850 hyllmeter varav 25 hyllmeter utgörs av handskrifter.

Grundskolebiblioteken, gymnasiebiblioteken samt universitetsbiblioteket omfattas inte av denna medieplan.

Inköp

Ur Bibliotekens internationella manifest (Svensk biblioteksforening och Svenska Unescorådet 2014):

IFLA [International Federation of Library Associations and Institutions] framhåller människors grundläggande rätt att utan begränsningar kunna såväl ta del av som uttrycka och sprida information. (s. 17)

Obehindrad tillgång till information är en grundförutsättning för frihet, jämlikhet, globalt samförstånd och fred. Därför hävdar IFLA följande:

Intellektuell frihet innebär varje individs rättighet såväl till att ha och uttrycka åsikter som till att söka och ta emot information.

Detta är demokratins grundval, och det är kärnan i bibliotekens verksamhet. (s. 37)

Urvalet av och tillgängligheten hos bibliotekets material och tjänster ska styras av professionella överväganden och inte av politiska eller religiösa åsikter. (s. 18)

Bibliotekarier och informationstjänster har ett ansvar att underlätta och verka för att allmänheten har tillgång till information och kommunikation av god kvalitet. (s. 39)

Biblioteken i Kalmar ska vara en mötesplats där det finns något för alla. Mediebeståndet på öppen hylla ska vara aktivt, fräscht och brett. Inköpen ska svara mot behov och önskemål från en bred allmänhet men också innehålla det något smalare. Vid medieurvalet skall stor hänsyn tas till jämställdhetsmålen för Kalmar kommun. All sorts media ska behandlas på samma sätt oavsett form. Biblioteken ska vara lyhörda för den snabba digitala utvecklingen och anpassa sina samlingar därefter.

Huvudbibliotek och filialer har delvis olika roller. Huvudbiblioteket står för bredden, medan filialerna kan välja att profilera sig utifrån ortens särprägel och befolkningsstruktur. Utbudet av barn- och ungdomsmedier ska vara stort och brett på samtliga bibliotek.

Bibliotekens mediebestånd och informationstjänster ska tillgängliggöra det rika utbudet av mänskliga uttrycksformer och kulturell mångfald.

Biblioteken köper inte in medier som propagerar för våld, sexism, rasism eller pornografi. Detta gäller även för bibliotekets datorer som inte får användas för att besöka sidor som propagerar för ovanstående.

Kurslitteratur på högskolenivå köps endast in om den har ett allmänt intresse.

Inköps- och mediehanteringsrutinerna är decentraliserade. Personal på biblioteksfilialerna, Boken kommer, Talböcker samt Kriminalvården har hand om inköp, fakturahantering, mediehantering samt översyn av mediebeståndet till sina respektive verksamheter. De har budgetansvar.

På huvudbiblioteket och biblioteksbusen finns ämnesansvariga som beslutar om inköp samt har hand om mediehanteringen för sina respektive ämnen. Det praktiska arbetet med beställning, ankomstregistrering och fakturahantering utförs av en mindre arbetsgrupp.

Uppgifter och ansvar för ämnesansvariga:

- Arbeta enligt medieplan med ämnena inom sitt område.
- Gallring, magasinering och övrig omlokalisering.
- Bevakning och urval i samband med inköp av medier (inkl. tidskrifter) i enlighet med medieplan.
- Skyltning, trivsel.
- Bokuppsättning.

Vi strävar efter att behandla inköpsförslag senast en arbetsdag efter låntagarens beställning.

Kalmar stadsbibliotek har ett gemensamt bokbestånd tillgängligt för alla invånare i Kalmar. En gemensam reservationskö finns för att så snabbt som möjligt tillgodose låntagarnas önskemål. När fem personer står i kö på ett exemplar bör man överväga ytterligare inköp till HB eller filial.

Biblioteket har avtal med flera leverantörer:

- Böcker och ljudböcker – Adlibris, Bokus
- Tidningar och tidskrifter – Prenax
- DVD, CD-skivor och TV-spel – FörlagEtt.

Avtalet med Prenax löper till 2021-10-31, avtalen med Bokus och Adlibris löper till 2020-10-18 enligt Litteratur 2016 och avtalet med FörlagEtt löper till 2020-08-31. Upphandlingar görs i samarbete med Biblioteksutveckling Region Kalmar och övriga bibliotek i Kalmar län.

Bibliotekschefen gör i samråd med en arbetsgrupp (litteratur) en fördelning av medieanslaget inför varje nytt budgetår.

Översyn av beståndet

Mediebeståndet ses över minst en gång per år. Slitna och trasiga medier gallras och nyinköp övervägs. Medier som inte varit utlånade på tre år tas, med vissa undantag, bort från öppen hylla. Medier som förväntas bli fortsatt - men mindre - efterfrågade, standardverk, mindre efterfrågade klassiker, äldre periodika samt material av lokalhistoriskt intresse placeras i magasinet.

En översyn görs årligen av medier placerade i magasinet och som inte varit utlånade på fem år. Medier med föråldrat eller inaktuellt innehåll och som finns i Sveriges depåbibliotek och lånecentrals samlingar tas bort ur sortimentet. De lokala folkbiblioteken har inget bevarandansvar.

För att mediebeståndet ska vara aktuellt bör vi under ett år sträva efter att gallra lika mycket som vi köper in.

Fjärrlån

Varje förfrågan på köpbara medier skall ses som ett inköpsförslag. Om efterfrågan är begränsad och titeln inte finns på annat folkbibliotek skickas ett inköpsförslag till Sveriges depåbibliotek och lånecentral i Umeå eller fjärrlånas från något universitetsbibliotek. Titel som sannolikt efterfrågas vid mer än ett tillfälle bör köpas in men eventuellt även fjärrlånas vid brådskanie beställning.

Studenter och allmänhet som behöver kurslitteratur hänvisas till universitetsbiblioteket.

Samarbetet med folkbiblioteken i Blekinge, Kronoberg och Kalmar län utnyttjas i första hand vid fjärrlån. Även titlar som biblioteket äger, men som är utlånade, kan fjärrlånas från dessa bibliotek - angelägenhetsgrad och förnuft avgör. Vi fjärrlånar inte spelfilmer. När det gäller Komvux läroböcker så fjärrlånar vi inte dem som vi redan har och vi överväger alltid ett inköp i första hand, om vi inte har boken. Fjärrlåneansökningar bedöms efter samma kriterier som inköpsförslag.

Gåvor

Gåvor kan tas emot, men det är biblioteket som avgör om gåvan ska införlivas i beståndet.

Litteraturstöden

De litteraturstödda böckerna införlivas i samlingarna. Huvudbiblioteket lägger in de titlar som inte redan finns där. Resterande erbjuds i första hand de övriga verksamheterna inom Kalmar stadsbibliotek, i andra hand Linnéuniversitetets bibliotek och gymnasieskolornas bibliotek.

Offentligt tryck

Allt material finns numera tillgängligt digitalt.

Tidningar och tidskrifter

Huvudbiblioteket tillhandahåller dagstidningar som i möjligaste mån representerar olika delar av Sverige. På huvudbiblioteket finns också ett antal utländska dagstidningar. Tidningsdatabasen PressReader med cirka 7 500 svenska och utländska dagstidningar och tidskrifter i fulltext är ett komplement till våra tryckta utländska dagstidningar.

På biblioteken finns också ett brett utbud av tidskrifter, där låntagarens önskemål ska beaktas i möjligaste mån.

Litteratur för personer med särskilda behov

På bibliotekens hyllor finns lättlästa böcker, böcker med stor stil och taktila böcker. För personer som har någon form av läshandikapp erbjuder biblioteken DAISY-talböcker. Brukare kan även själva ladda ner talböcker hemifrån från Myndigheten för tillgängliga mediers katalog, Legimus.

Barnavdelningens Äppelhylla innehåller bland annat material på teckenspråk, taktila böcker, bok och CD samt trycka-hända-böcker.

Litteratur på andra språk än svenska

Biblioteken har litteratur på skolspråken, på de större invandrarspråken samt på de flesta nationella minoritetsspråken. Litteratur på de mindre efterfrågade språken tas som depositioner från Internationella biblioteket.

Lokalsamlingen

Kalmar länessamlingen på huvudbiblioteket består av litteratur med anknytning till Kalmar län och Öland. Den innehåller cirka 4 200 böcker och artiklar. Böcker till samlingen köps in i två exemplar. Samlingen innehåller endast facklitteratur.

I samarbete med biblioteken i Jönköping, Karlskrona och Växjö har Kalmar stadsbibliotek byggt upp en databas kallad Småland, Öland & Blekinge. Databasen innehåller referenser till det lokalthistoriska materialet på dessa bibliotek. Den ligger som en deldatabas i LIBRIS och är fritt tillgänglig. Idag innehåller databasen 27 066 katalogposter.

Digitala medier, databaser med mera

Utbudet av nya medieformer bevakas kontinuerligt. Beståndet av databaser och elektroniska medier ska finnas tillgängliga för låntagare dygnet runt via hemsidan och bibliotekskatalogen. Bibliotekspersonalen ska informera om relevanta databaser i anslutning till frågeställningen vid varje referenssamtal för att öka nyttjandegraden och därmed servicegraden.

Bibliotekets hemsida, Facebook och Instagram ska ständigt utvecklas.

En kontinuerlig kompetensutveckling för all personal inom detta område är av stor vikt.

2019-2020
/CJO

 Kalmar kommun, Box 611, 391 26 Kalmar

 0480-45 00 00

 kommun@kalmar.se

